

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ В МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Постановка проблеми. Інвестиційні процеси, які відбуваються в умовах трансформації економіки України, її інтеграції до світового господарства, кризового становища підприємств і дефіциту внутрішніх інвестиційних ресурсів, необхідних для їх відновлення, потребують розробки нових підходів до механізму управління. Актуальності набувають визначення напрямків, інструментів та методів управління, їх спрямованість на забезпечення сталого динамічного розвитку національної економіки. Здійснення ринкових перетворень в Україні відбувається за умови залучення іноземних інвестицій, особливості яких у якості об'єкту управління визначаються протиріччям національних інтересів та інтересів іноземного інвестора, що породжує проблему визначення потреби в інвестиціях, напрямках їх стратегічного розміщення, формування механізму управління інвестиційним середовищем та привабливістю підприємств-реципієнтів іноземних інвестицій.

Іноземне інвестування в цих умовах поряд із позитивними для держави наслідками – впровадження сучасних виробничих технологій, методів управління, створення нових робочих місць, подолання залежності України від імпорту, супроводжується й негативними – залежність від іноземних інвесторів, репатріація прибутків, погіршення екологічного становища, посилення недосконалої конкуренції, дискримінація національної економіки тощо.

Незважаючи на певну небезпеку від іноземних інвестицій для економіки країн, що розвиваються, їх залучення – це позитивне явище. Без масштабного залучення іноземного капіталу в формі кредитів, прямих і портфельних інвестицій, неможливі не тільки економічне зростання, а й економічна стабілізація. Суть проблеми на сьогодні полягає в пошуку шляхів підвищення інвестиційної привабливості підприємств.

Огляд та аналіз досліджень і публікацій з цієї проблеми. Проблемам управління інвестиційною діяльністю у своїх роботах приділяли увагу багато зарубіжних учених-економістів: У. Шарп, Дж. Кейнс, Л. Гітман, М. Джонк, С. Беренс, П. Хавранек, Ф. Модільяні, М. Міллер, І. Ансофф, а також вітчизняні вчені: І.О. Бланк, А.А. Пересада, М.І. Крупка, О.В. Мертенс, В.Г. Федоренко, С.М. Ілляшенко, В.П. Савчук, М.П. Денисенко, І.О. Лютий, В.С. Пономаренко, С.К. Реверчук й ін.

Завданням статті є дослідження особливостей системи управління та здійснення інвестиційної діяльності в Миколаївській області як частки інвестиційного клімату усієї країни.

Результати дослідження. Важливими чинниками привабливості в кожній державі для інвесторів є політична й економічна стабільність, а також, згідно з аналізом світового досвіду, – рівень розвитку ринкового середовища і ринкової інфраструктури, стає правове поле, ступінь стимулювання інвесторів створенням певного податкового клімату та валютного режиму, міра економічної свободи, позиція країни на світових ринках, рівень її міжнародної конкурентоспроможності, розвинута банківська мережа, наявність суб'єктів, котрі повністю відповідальні за ефективність процесу інвестування, приватизація, розумні темпи інфляції, а також розвиненість наукового маркетингового забезпечення інвестиційних процесів.

Потенційно про користь залучення іноземних інвестицій в економіку України вказують такі факти:

- багаті природні ресурси та можливості їх експлуатації;
- кваліфікована й дешева робоча сила;
- потенційно місткий ринок.

Основним чинником, що знижує якість інвестиційного клімату в Україні, є політична нестабільність і відповідна невизначеність та недосконалість законодавчого забезпечення інвестування щодо власне іноземних інвестицій, створення кредитних спілок, концесій, власності на землю, механізмів державного страхування інвестицій, створення страхових фондів. Інвестиційний клімат, стосується, зазвичай, країни в цілому, тому що неабияк пов'язаний із її правовим полем і спеціальним законодавством, хоча й має вплив на інвестиційну привабливість кожного регіону зокрема.

Під інвестиційною привабливістю регіону йдеться про ступінь сприятливості ситуації, що виникає в ньому, щодо інвестицій, які можуть бути зроблені в регіон. Оцінка інвестиційної привабливості ґрунтується на аналізі чинників, що визначають інвестиційний клімат і сприяють економічному зростанню. Найважливіші складові інвестиційної привабливості регіону: рівень розвитку економіки, природні ресурси і стан екології; енергетичні ресурси; якість робочої сили; рівень розвитку і доступність інфраструктури; географічне положення й територіальне наближення до кордонів держави; адміністративні, технічні, інформаційні та інші перешкоди входження на національний ринок.

Миколаївщина є конкурентоздатним регіоном в Україні: за рейтинговою оцінкою у січні-вересні 2010 року область посіла четверте за рівнем соціально-економічного розвитку серед всіх адміністративно-територіальних одиниць держави. При цьому Миколаївська область знаходиться на першому місці серед регіонів України за такими показниками, як темп зростання обсягу прямих іноземних інвестицій та створення робочих місць відносно чисельності економічно активного населення.

Інвестиційній привабливості Миколаївського регіону сприяє розвинута транспортна інфраструктура, науково-технічний потенціал та сучасні інформаційні та енергетичні мережі. Удосконалення системи управління інвестиційною діяльністю є важливим стратегічним завданням розвитку економіки регіону. Враховуючи обмеженість внутрішніх інвестиційних ресурсів, міська рада та виконавчий комітет одним з важливіших напрямків своєї роботи мають прийняти покращання інвестиційного клімату та залучення зовнішніх інвестицій. У вирішенні цієї проблеми міська влада має спиратися на ретельно розроблену та обґрунтовану стратегію.

Для прийняття рішення щодо вибору напрямків розвитку інвестиційної діяльності підприємств регіону можна використовувати експертні методи, зокрема матрицю якісного аналізу, яку ще називають матрицею SWOT. SWOT-аналіз – є одним з самих розповсюджених методів стратегічного управління. І хоча він не позбавлений певних недоліків (неточність передбачень та прогнозів), SWOT-аналіз дозволяє надати найбільш загальну оцінку стану економічної системи і обрати прийнятну стратегію.

Використовуючи інструментарій SWOT-аналізу можна визначити стратегічні пріоритети розвитку інвестиційної діяльності Миколаївської області:

Сильними сторонами області є:

- Основним фактором є її вигідне географічне розташування: близькість до великих промислових центрів Донецько-Придніпровського регіону та вихід до Чорного моря. Регіон має добре розвинену транспортну систему й портове господарство, а також економічно вигідні схеми руху вантажних потоків. Миколаївщина спроможна приймати і відправляти вантажі на водному транспорті через Чорне і Середземне моря, внутрішні водні шляхи України, Білорусі, Латвії, Балтійське море, прибережні води Чорного,

Азовського морів, річку Дон, Волго-Донський канал, річку Волгу на Каспійське море, внутрішній водний шлях річки Дунай і морський порт Ізмаїл.

- Миколаївська область – один з високорозвинених індустріальних регіонів України. Промисловість області забезпечує майже 40% обсягів суднобудування України, 100% державного виробництва газових турбін, 100% обсягів виробництва глинозему (сировини для виробництва алюмінію), близько 10% електроенергії України (в тому числі близько 20,1% електроенергії виробленої атомними станціями України), 6,4% цементу, 43,4% обробленої після дублення шкіри та 27,7% дубленої без подальшої обробки шкіри, а також понад 47,0% фруктових та овочевих соків, нектарів.

- Сільське господарство має визначальне значення у досягненні продовольчої безпеки держави. Миколаївщина володіє вагомим природно-ресурсним потенціалом – 2 млн. га сільськогосподарських угідь, з яких 1,7 млн. га ріллі, що становить 5% орної землі в Україні, і виробляє конкурентоспроможну як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках сільськогосподарську продукцію.

- Також до сильних сторін, що формують сприятливий інвестиційний клімат Миколаївської області, можна віднести такі: високий рівень технічних, наукових та інтелектуальних надбань, сприятливі природно-кліматичні умови та природні рекреаційні ресурси. А спільне проживання на території області представників більше 100 національностей сприяє розвитку взаємовигідних зв'язків та створенню підприємств з іноземними інвестиціями.

Слабкі сторони перш за все це:

- нестабільна політична ситуація в країні;
- державні гарантії для інвесторів не мають забезпечення;
- низька фінансова спроможність міста стримує виконання програм та не дає можливості реалізувати соціальні проекти, яких потребує місто;
- скасування пільгового режиму СЕЗ “Миколаїв”;
- недостатня інформованість інвесторів про можливість вкладання коштів;
- низька інвестиційна привабливість окремих видів діяльності;
- обмеженість внутрішніх інвестиційних ресурсів;
- недостатній розвиток механізмів страхування фінансових ризиків потенційних інвесторів.

З метою реалізації стратегічних цілей розвитку інвестиційного середовища Миколаївщини, визначено основні дії у сфері інвестиційної політики:

- сприяння розвитку інвестиційної, інноваційної діяльності на території Миколаївщини, залученню вітчизняних та іноземних інвестицій в економіку міста;
- підвищення іміджу Миколаївщини як території, привабливої для інвестування і співробітництва;
- розвиток виробничої та зовнішньоекономічної діяльності підприємств;
- розробка системи зменшення ризиків вкладення інвесторів;
- створення умов для ефективного використання унікальних природних та туристичних ресурсів для розвитку туризму із залученням інвестицій;
- реалізація конкурентоспроможних інвестиційних проектів, впровадження нових технологій на базі законсервованих потужностей та нерентабельних підприємств;
- розвиток економічних відносин з Російською Федерацією та країнами СНД, участь у міжнародних форумах, конгресах на користь міста, укладання міжнародних договорів.

Але іноземне інвестування в цих умовах поряд із позитивними для регіону наслідками, несе і відповідні загрози:

- залежність від іноземних інвесторів;
- репатріація прибутків;

- погіршення екологічного становища;
- посилення недосконалої конкуренції;
- дискримінація національної економіки тощо.

Висновки. Удосконалення системи управління інвестиційною діяльністю спрямована на визначення структурно збалансованого обсягу фінансових та виробничих ресурсів з урахуванням пріоритетних напрямків їх розміщення, що забезпечить відновлення економіки регіону, а також і всієї країни в цілому, розв'язання соціальних проблем і сприятиме зростанню авторитету держави в світі. Розробка комплексу механізмів управління залученням іноземних інвестицій сприятиме покращенню інвестиційного клімату в регіоні й посиленню активності учасників інвестиційного процесу.

Анотація

Досліджено інвестиційний клімат Миколаївської області, проведено аналіз Миколаївської області як регіону, а саме сильні та слабкі його сторони, проблеми та перспективи розвитку. Визначено основні стратегічні дії у сфері інвестиційної політики

Ключові слова: інвестиційні процеси, інвестиційна діяльність, інвестиційна привабливість

Аннотация

Исследован инвестиционный климат Николаевской области; проведен анализ Николаевской области как региона, а именно сильные и слабые его стороны, проблемы и перспективы развития, определены основные стратегические действия в области инвестиционной политики.

Ключевые слова: инвестиционные процессы, инвестиционная деятельность, инвестиционная привлекательность.

Abstract

The investment climate of Mykolayiv region, the analysis of Mykolaiv region, namely its strong and weak sides, problems and prospects, the main strategic actions in the field of investment policy

Keywords: investment processes, investment activity, investment attractiveness

Список використаних джерел

1. Закону України "Про місцеві державні адміністрації"
2. Рішення № 13/40 від 2007-07-04 Про затвердження міської Програми залучення вітчизняних та іноземних інвестицій у м. Миколаїв на 2007-2011 роки
3. Інвестиційна діяльність у Миколаївській області. – Статистичний бюлетень, Миколаїв, 2010. – 31 с.

4. <http://www.oga.mk.ua/>
5. <http://www.oblrada.mk.ua/>
6. <http://invest.mk-oda.gov.ua/>